

Sak 13/2024 Klager på vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2025

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saken:

- Saksframlegg og vedtak i sak 12/2024 *Kvotejakt på gaupe i 2025* og Rovviltnemndas vedtaksbrev av 31.10.2024.
- Klage fra NOAH for dyrs rettigheter datert 21. november 2024.
- Klage fra Naturvernforbundet datert 19. november 2024.
- Klage fra Aktivt Rovdyrvern datert 15. november 2024.

Saksopplysninger

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klage skal rettes til KLD, men framsettes for rovviltnemnda. Nemnda skal vurdere klagen ut fra påklagde forhold og eventuelt nye opplysninger i saken. Dersom nemnda ikke, eller bare delvis, tar klagen til følge, sender nemnda denne med sin tilrådning til KLD for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Innen klagefristen er det mottatt tre klager. Disse er fra *NOAH – for dyrs rettigheter*, Aktivt Rovdyrvern og Naturvernforbundet. NOAH ber om at vedtaket omgjøres og at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i 2025. Aktivt rovdryvern ber om at vedtaket omgjøres og at det ikke åpnes for kvotejakt eller at kvoten minimeres til et forsvarlig minimum. Naturvernforbundet ber om at vedtaket oppheves.

I vedtak av 31. oktober 2024 – sak 12/2024 – åpnet rovviltnemnda for kvotejakt på gaupe i 2025 med hjemmel i rovviltforskriften § 11. Vedtaket innebar en samlet kvote på 25 dyr hvorav inntil 9 hunddyr eldre enn ett år. Av disse blir tre dyr, hvorav to voksne hunner, holdt tilbake som reservekvote.

Naturmangfoldloven kapittel II som gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, er lagt til grunn for vedtaket. Basert på sekretariatets saksframlegg i sak 12/2024 fattet rovviltnemnda følgende vedtak om kvote for jakt på gaupe:

« ...

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det nasjonale målet om 12 årlige ynglinger av gaupe i regionen er nådd som gjennomsnitt for de tre siste årene. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe etter rovviltforskriften § 11, jamfør også §§ 4 og 7.

Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus og utvikling. For å opprettholde en stabil bestand av gaupe nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, anser nemnda at det er behov for å fastsette en kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 2 Sør-Norge i 2025.

Roviltnemnda i region 2 har gjort en vurdering av bestandssituasjonen for gaupe, prognosene for videre utvikling, skadesituasjonen og skadepotensialet, jamfør prinsippet om arealdifferensiering, og på dette grunnlaget fastsatt en kvote for jakt på gaupe i 2025 på inntil 25 gauper med en begrensning på inntil ni hunngauper eldre enn ett år. En kvote på 22 dyr med en begrensning på inntil syv voksne hunner iverksettes fra jaktstart fordelt på syv kvoteregulerte jaktområder.

Ett av de to hunddyrene på reservekvoten, tildeles et jaktområde på bakgrunn av status på felte dyr under kvotejakten. Øvrig reservekvote kan tildeles dersom det foreligger ny informasjon om bestanden.

Ut fra bestandssituasjonen og føringer i forvaltningsplanen, åpnes det for kvotefri jakt i de beiteprioriterte områdene i tidligere Aust-Agder i 2025.

Ordning med å unnta familiegrupper fra kvoten de tre første ukene av jaktperioden, videreføres i 2025.

Vedtaket er fattet med grunnlag i siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om gaupas bestandsstatus, jamfør naturmangfoldloven § 8. Roviltnemnda anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkninger på naturmiljøet i denne saken og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges mindre vekt. Nemnda anser at fastsatt kvote ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jamfør § 10. Hensynet til differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jamfør § 12. Nemnda anser at naturmangfoldloven § 11 ikke er relevant i denne sammenheng.

...»

Vedtaket begrunnelse

Vedtaket bygger på saksframlegget til sak 12/2024 og er gjort ut fra en samlet vurdering av kunnskap om bestandssituasjonen og bestandsutvikling for gaupe i regionen. Videre ble det lagt vekt på kunnskapsbasert erfaring med kvotejakt som bestandsregulerende faktor i regionen. Kvotes størrelse og begrensning i antall voksne hunddyr i kvoten er satt med hensyn til å sikre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Fordelingen av kvoten er gjort ut fra prinsippet om arealsonering i forvaltningsplanen.

Klagens innhold

NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev av 21. november 2024 på roviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2025. Det anmodes om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2025. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra NOAH for dyrs rettigheter.

NOAH viser til at gaupe er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand. Det vises til brudd på naturmangfoldloven §§ 4, 5, og 16 tredje ledd og § 18 bokstav b. De vises også til brudd på artikler 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH mener at sakens kunnskapsgrunnlag ikke er rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NOAH mener at roviltnemndas bruk av

naturmangfoldlovens §§ 9 (føre-var-prinsippet) og 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning), er feil.

Videre vises det til at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy sett opp mot skadeomfanget og andre årsaker til tap. Det vises også til at vilkåret om høstingsverdig overskudd, ikke er oppfylt.

Dersom vedtaket opprettholdes, ber NOAH om at deres understrekninger besvares av rovviltnemnda.

Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager i brev datert 15. november 2024 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2025. De anmoder primært om at vedtaket omgjøres («ugyldiggjøres») eller at kvoten minimeres betraktelig. Klagen gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Aktivt Rovdyrvern.

ARV viser til at gaupa er klassifisert som sterkt truet i Norsk rødliste for arter 2021. Dette forplikter forvaltningen til stor grad av forsiktighet. Det viser til naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet derfor burde vektlegges i større grad.

ARV viser til at det ikke foreligger noen konsekvensanalyse av å senke bestandsantallet så mye innfor er kort tidsrom, og viser til at kvoten var på over 20 dyr også i 2024. Gaupa har en viktig rolle i økosystemet som toppredator, og en drastisk reduksjon kan føre til økologisk ubalanse og uforutsette konsekvenser for andre arter i regionen.

Det vises til prognosemodellen har en betydelig usikkerhetsmargin og at en liten og geografisk spredt bestand er ekstra sårbar for variasjoner og forstyrrelser.

ARV viser til at gaupebestanden i regionen består i stor grad av unge individer, noe som gjør bestanden ekstra sårbar. Viktigheten av overført erfaring fra eldre dyr til nye generasjoner har stor betydning for bestandens overlevelse på sikt.

Naturvernforbundet klager i brev datert 19. november 2024 på at rovviltnemnda i region 1 åpnet for kvotefri jakt i rovviltregion 1 og at de har utvidet denne jakten med fem kommuner i tidligere Aust-Agder.

Naturvernforbundet viser til at det nytt av året er at kommunene Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes og Bygland inngår i det vedtaket nemnda har fattet for region 1.

Sekretariatets vurdering

NOAH - for dyrs rettigheter er en ideell medlemsorganisasjon som jobber for å motvirke utnytting og mishandling av dyr. *Aktivt Rovdyrvern* er en frivillig organisasjon som jobber for å bevare de fire store rovdirene i Norge. *Naturvernforbundet* er en natur- og miljøvernorganisasjon. Sekretariatet anser organisasjonene for å ha rettslig klageinteresse i saken. Klagen er framsatt innen klagefristen.

Sekretariatet vurderer klagen til å gjelde åpning for jakt på gaupe i 2025 og til dels fordeling og størrelsen på kvoten som er satt for 2025. Klagen fra Naturvernforbundet er stilet til rovviltnemnda i region 1. I rovviltnemnda i region 1 sitt kvotevedtak er de fem kommunene i tidligere Aust-Agder kommet med på grunn av en inkurie. Det er rovviltnemnda i region 2 som har fattet vedtak om å åpne for kvotefri jakt i Bygland, Evje og Hornes, Iveland, Birkenes og Lillesand kommuner.

Roviltnemndas vedtak ble fattet med grunnlag i nasjonale politiske føringer om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær opp mot fastsatt bestandsmål som mulig. Videre er det lagt til grunn et omfattende kunnskapsgrunnlag belyst i sak 8/2023, herunder NINA Rapport 2307 og Rapport nr. 2-2023 fra Rovdata. I tillegg ble det i møtet gitt oppdatert informasjon om taps- og skadeomfang sist beitesesong.

Vedtaket bygger på sekretariatets saksframlegg og med vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Jakt på gaupe skjer i samsvar med viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 16. Forskrift om jakt- og fangsttider m.m., fastsatt av Miljødirektoratet 21. januar 2022, angir jaktbare arter og jaktidsrammer fram til og med mars 2028. Gaupe omfattes av forskriften, men jakt er kun tillatt i de områder der rovviltnemnda eller Miljødirektoratet har fastsatt kvote eller tillatt kvotefri jakt. Rovviltnemnda vurderer ut fra det sin myndighet til å fatte vedtak i tråd med rovviltforskriften og vurderinger etter naturmangfoldloven og politiske føringer (roviltforliket).

Klagene vektlegger i stor grad gaupas nasjonale rødlistestatus og ulik måloppnåelse i rovviltregionene. Regional rovviltforvaltning forholder seg til de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen og politiske føringer. Ut fra dette anser sekretariatet at rovviltnemndas vedtak bygger på tilstrekkelige vurderinger etter naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget, § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Klagene vektlegger blant annet at den fastsatte kvoten for kvotejakt er uforholdsmessig høy sett i sammenheng med skadeomfanget og andre årsaker til tap, og at hunddyrkvoten er for stor. I saksframlegget vises det til at vi i 2023 og 2024 har en økning i antall dokumenterte gaupeskader sammenlignet med de tre siste årene. Antall sau og lam erstattet til gaupe de siste fire årene har ligget forholdsvis jevnt, med en liten økning i 2021 (2019-2022). Rovviltnemnda forholder seg til bestandsmålet, og at en effektivisering av vedtatt kvote mest sannsynlig vil gi en bestand rundt bestandsmålet på 12 årlige ynglinger før jakt i 2026.

I klagen fra NOAH ber de om at deres understrekninger blir besvart av nemnda, dersom vedtaket opprettholdes. Når det gjelder de to første understrekningene om gaupas status på rødlisten, høstningsverdig overskudd og naturmangfoldloven §§ 4 og 5, mener sekretariatet at dette er tilstrekkelig besvart over. I NOAHs tredje understrekning ber de om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt blir tydelig vurdert. I vurderingen av om det skal åpnes for jakt, er det gjort en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjort at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Rovviltforliket (2011) tilsier at forvaltningen skal skje på en slik måte at antall ynglinger holdes så nært bestandsmålet som mulig. Siden 2018 har antallet påviste familiegrupper ligget over bestandsmålet for region 2 med unntak av i 2022, da bestanden var på bestandsmålet. Siden 2006 har gaupebestanden i region 2 kun vært under bestandsmålet i 2016 og 2017.

I forvaltningsplanen for rovviltregion 2 er deler av tidligere Aust-Agder innenfor beiteprioritert sone. Her er det ikke mål om yngling av gaupe. Forvaltningsplanen sier at det kan åpnes for kvotefri jakt når bestandsmålet er nådd og situasjonen ellers tilsier det. I år er bestandssituasjonen slik at den ligger over bestandsmålet med 4 familiegrupper (det er registrert 16 familiegrupper). Ut ifra dagens situasjon mener nemnda at det er grunnlag for å åpne for kvotefri jakt i det beiteprioriterte området i 2025. I rovviltregion 1 er det også åpnet for kvotefri jakt på gaupe i 2025.

Vi kan ikke se at klagene anfører vesentlige nye opplysninger som ikke forelå ved vedtakstidspunktet.

Sekretariatet oppfatter deler av anførselene i klagen som en mer generell klage over politiske mål for forvaltningen av gaupe enn forvaltningen i region 2 direkte. Det vises til at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand og brudd på nasjonal- og internasjonal lov. Det vises til at flere regioner (region 3 og 5) ligger under bestandsmålet. Prognosene tilsier at det er sannsynlig at bestanden i region 2 vil ligge over bestandsmålet før jakt i 2025. Også for landet som helhet tyder prognosen på at bestanden før neste års jakt vil ligge over bestandsmålet. Vedtatt kvote for 2025 er satt for å balansere bestanden nær det nasjonalt fastsatte målet for regionen. Erfaringer fra region 2 har vist at lavere kvote og år uten jakt, raskt kan øke bestanden om den ett år skulle falle under målet.

Basert på sekretariatets vurdering og nemndas vedtak i saken, og det faktum at det ikke foreligger nye vesentlig opplysninger, legger vi frem forslag om ikke å ta klagen til følge.

Forslag til vedtak

Rovviltnemnda har med grunnlag i klager fra NOAH – for dyrs rettigheter, Aktivt Rovdyrvern (ARV) og Naturvernforbundet vurdert tidligere vedtak om kvotejakt på gaupe i 2025 på nytt. Det har ikke framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier endring av vedtaket.

Vedtatt av 31. oktober 2024 om kvotejakt på gaupe i 2025 opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.